

Załącznik do uchwały Nr...../2021
Rady Gminny Nowa Wieś Wielka
z dnia2021r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii
na 2022 rok**

Nowa Wieś Wielka

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Rada Gminy Nowa Wieś Wielka corocznie uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii (zwany dalej Gminnym Programem).

Podstawą prawną opracowania i realizacji Gminnego Programu stanowią następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021, poz. 1119),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020, poz.2050),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021, poz. 1249),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021, poz. 794 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 11 września 2015r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2021, poz. 183 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021, poz. 1372 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2021, poz. 1038 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2021, poz. 159 ze zm.).

Obowiązkiem Gminy jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, narkomanii.

Zadania te obejmują (na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) :

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych i narkotyków;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych czy narkomanii;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Gminny Program wpisuje się także w 2 cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, czyli profilaktykę uzależnień, która dotyczy w szczególności:

- 1) edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalnej, selektywnej, wskazującej) realizowanej zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom,
- 2) monitorowania i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych

papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu),

- 3) edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień,
- 4) poszerzenia i udoskonalenia oferty oraz wspierania realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- 5) poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin,
- 6) zwiększania dostępności i podniesienia jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- 7) redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Projekt Gminnego Programu został skonsultowany z członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Poprzednio obowiązujące Gminne Programy zostały sprawozdane w terminach określonych przepisami. Szczegółowe sprawozdania zostały przyjęte przez Radę Gminy Nowa Wieś Wielka podczas XXIII sesji Rady Gminy Nowa Wieś Wielka w dniu 11.03.2021r., jak również na specjalnych drukach przekazane do PARPA i KBPN. Sprawozdania zostały przez wszystkie instytucje przyjęte i zaakceptowane.

Ponadto Gminny Program jest częścią gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

II. Diagnoza

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu oraz narkomanii Gmina Nowa Wieś Wielka prowadzi profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną i wychowawczą skierowaną do dzieci, młodzieży, ich rodziców oraz promowanie zdrowego stylu życia. Z dostępnych danych uzyskanych od podmiotów realizujących na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii wynika, że:

Lp.	2018	2019	2020
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie (dot. procedury Niebieska Karta)	35	35	38
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które nadużywają alkoholu (dot. procedury Niebieska Karta)	14	14	15
Liczba rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (objętych pomocą GOPS)	44	40	40
Liczba środowisk z problemem narkotykowym (objętych pomocą GOPS)	2	2	2
Liczba złożonych wniosków do GKRPA w danym roku	23	21	23
Liczba posiedzeń GKRPA	14	13	8

Liczba osób objętych postępowaniem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	46	55	62
Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	14	17	23
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2	2	0

III. Uzasadnienie celów

Zadaniem Gminnego Programu jest prowadzenie szeroko rozumianych działań profilaktycznych, edukacyjnych, udzielania pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu, uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, stosowania przemocy w rodzinie, jak również przeciwdziałania marginalizacji społecznej, wykluczeniu społecznemu i wspieranie reintegracji społecznej i zawodowej.

Problem nadmiernego spożywania alkoholu nadal jest niepokojącym zjawiskiem społecznym, który mniej lub bardziej dotyka wszystkie grupy społeczne, niezależnie od ich pochodzenia, statusu społecznego, czy sytuacji ekonomicznej. Dlatego oddziaływania profilaktyczne powinny być realizowane we wszystkich sferach życia społecznego, tj. szkolnej, rodzinnej, rówieśniczej, publicznej. Badania naukowe dotyczące czynników ryzyka związanego z piciem alkoholu przez osoby nieletnie oraz zażywaniem środków odurzających wykazują, że jednym z najważniejszych czynników chroniącym młode osoby przed szkodami wynikającymi z picia alkoholu są pozytywne wzorce rodzinne oraz silna więź rodzinna. Sposób wychowania mają ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka. Niezdrowy styl życia, problemy alkoholowe i narkotykowe, przemoc domowa są częstym powodem sięgania przez młode osoby po alkohol lub inne substancje odurzające. Mając powyższe na względzie, istotnym elementem profilaktyki realizowanym w Gminie Nowa Wieś Wielka są działania na rzecz środowiska i rodziny, w tym rodziny będącej w kryzysie (prowadzenie placówek wsparcia dziennego, organizacja bezpiecznego i aktywnego czasu wolnego podczas wakacji połączona z prowadzeniem zajęć z elementami profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, wspierania rodzin z problemem uzależnień i przemocy w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej).

W celu podniesienia jakości realizowanych działań na rzecz rodziny w 2022 roku realizować będziemy program rekomendowany przez PARPA „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, którego głównym celem jest rozwijanie u uczniów w wieku 8-12lat umiejętności radzenia sobie ze stresem i trudnościami, a także kształtowanie postaw optymizmu, empatii, wytrwałości i wiary w siebie.

IV. Cele

Cel 1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Cele szczegółowe:

1. Promowanie oddziaływań profilaktycznych, w tym rekomendowanych programów profilaktycznych.

2. Promowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego.
3. Poszerzanie wiedzy rodziców oraz społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci oraz problemu używania substancji psychoaktywnych.
4. Poszerzenie wiedzy osób zajmujących się profilaktyką na temat obowiązujących przepisów prawa oraz na temat szkód wyrządzanych jednostkom przez substancje psychoaktywne.

Zadania:

1. Prowadzenie i realizacja kampanii edukacyjnych oraz programów profilaktycznych, w tym szczególnie realizacja programów rekomendowanych, między innymi „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”.
2. Szkolenie osób zajmujących się profilaktyką, przygotowanie do prowadzenia programów profilaktycznych, w tym szczególnie programów rekomendowanych.
3. Organizacja Minizawodów Boccia dla dzieci i młodzieży oraz członków ich rodzin ze społeczności lokalnej.
4. Szkolenie rodziców odnoszące się do ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci.
5. Szkolenie osób zajmujących się profilaktyką na temat obowiązujących przepisów prawa oraz na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki:

1. Liczba działań podejmowanych w ramach kampanii, programów profilaktycznych oraz liczba szkoleń realizatorów programów profilaktycznych realizowanych w ramach Gminnego Programu.
2. Liczba uczestników biorących udział w realizowanych programach profilaktycznych.
3. Liczba uczestników biorących udział w Minizawodach Boccia.
4. Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla rodziców dotyczących kompetencji wychowawczych w działaniach profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci, młodzieży.
5. Liczba szkoleń lub konferencji, w których uczestniczyły osoby zajmujące się profilaktyką dotyczącą szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz obowiązujących przepisów prawa.

Cel 2. Pomoc rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Umożliwienie dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz dotkniętych przemocą, warunków do prawidłowego funkcjonowania, wyrównywanie ich szans.
2. Poprawa funkcjonowania członków rodziny osób z problemem alkoholowym, narkotykowym.
3. Umożliwienie wzięcia udziału w różnych formach aktywności dzieciom, młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym oraz dotkniętych przemocą, a także dzieciom i młodzieży zagrożonych tymi problemami.
4. Poszerzanie kompetencji osób pracujących z rodzinami dotkniętymi problemami uzależnień lub przemocą w rodzinie.

Zadania:

1. Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie świetlic środowiskowych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej.
2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego, które swą opieką obejmą między innymi dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia lub przemocą.

3. Dożywanie dzieci biorących udział w zajęciach w świetlicach środowiskowych na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka.
4. Prowadzenie działań skierowanych na pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniem od alkoholu lub narkotyków bądź przemocą w rodzinie.
5. Organizacja wypoczynku letniego z elementami profilaktyki dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Nowa Wieś Wielka.
6. Szkolenie osób zajmujących się wspieraniem rodzin, dzieci dotkniętym problemem uzależnienia lub przemocą.

Wskaźniki:

1. Dostępność do placówek wsparcia dziennego- świetlic środowiskowych prowadzonych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.
2. Liczba dzieci korzystających w danym roku kalendarzowym z zajęć w świetlicach środowiskowych.
3. Wydatek poniesiony na dożywanie dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic środowiskowych.
4. Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku letnim realizowanym z programem profilaktycznym.
5. Liczba szkoleń zorganizowanych dla osób pracujących z dziećmi i rodzinami dotkniętymi problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków lub przemocą w rodzinie.

Cel 3. Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających z używania substancji psychoaktywnych oraz doświadczania lub stosowania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie wiedzy dotyczącej szkód zdrowotnych wynikających z problemu alkoholowego lub narkotykowego oraz z przemocy w rodzinie, jak również wspieranie działalności instytucji z terenu Gminy Nowa Wieś Wielka zajmujących się problematyką uzależnień, w tym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Zdobywanie, poszerzanie wiedzy pracowników jednostek świadczących pomoc w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz wiedzy z zakresu używania substancji psychoaktywnych.

Zadania:

1. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – zespół osób pracujących z osobami z problemem alkoholowym oraz z ich rodzinami.
2. Prowadzenie kampanii z elementami edukacyjnymi w zakresie alkoholu, nowych substancji psychoaktywnych oraz szkód związanych z ich używaniem.
3. Szkolenie osób pracujących z osobami z problemem alkoholowym, z narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi.

Wskaźniki:

1. Liczba spraw skierowanych do sądu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Liczba wszystkich prowadzonych spraw przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Liczba przeszkolonych osób pracujących z osobami z problemem alkoholowym, narkotykami lub liczba osób korzystających ze szkoleń dotyczących wczesnej interwencji.

Cel 4. Zmniejszenie dostępności do napojów alkoholowych.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych przez wskazanie limitu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
2. Monitorowanie sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka.

Zadania:

1. Opiniowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków i projektów Uchwał Rady Gminy w zakresie dotyczących dostępności do napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
2. Przygotowywanie projektów uchwał Rady Gminy Nowa Wieś Wielka w przedmiotowej sprawie.
3. Pełnienie roli kontrolnej przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych pod kątem obowiązujących przepisów prawnych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim.

Wskaźniki:

1. Liczba wydanych zezwoleń dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży z uwzględnieniem przedziałów zawartości alkoholu w napojach alkoholowych.
2. Ocena przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy poprzez liczbę przeprowadzonych kontroli.

Prowadzone kontrole w ramach celu 4. Zadanie 3, dotyczyć będą przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, określonych w art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Kontrola dotyczyć będzie szczególnie przestrzegania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim, jak również sprzedawania alkoholu na kredyt lub pod zastaw. Realizacja podejmowania interwencji będzie w ramach przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ww. ustawy.

V. Adresaci

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy Gminy Nowa Wieś Wielka, tj. dzieci, młodzież, dorośli. Gminny Program zwraca szczególną uwagę na rodziny doświadczające przemocy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych.

VI. Realizatorzy i współrealizatorzy Gminnego Programu

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Komisariat Policji Bydgoszcz-Wyżyny,
4. Placówki oświatowe, tj. Szkoła Podstawowa w Brzozie oraz Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Wielkiej,
5. Gminny Ośrodek Kultury w Nowej Wsi Wielkiej,

6. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminna Przychodnia w Nowej Wsi Wielkiej,
7. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowa Wieś Wielka,
8. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Nowa Wieś Wielka.

VII. Środki na realizację Gminnego Programu oraz zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez prowadzącego tę sprzedaż podmioty gospodarcze.
- 2) Ponadto źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat od napojów alkoholowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml (tzw. małpki).
- 3) Zgodnie z art. 4¹ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Konieczność ustalenia w Gminnym Programie zasad wynagradzania członków GKRPA nakłada art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy. Ustala się wynagrodzenie dla członków GKRPA w wysokości 140,00zł brutto za godzinę pracy. Podstawę do wypłacenia wynagrodzeń stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń GKRPA.